

היום נלמד בעזרת ה':

נדרי דף נד

משנה: הנודר לא ליהנות **מן הירק** (= עלים) מותר בדלועים, לפי שהדלועים הם פרי האדמה ולא ירק. ורבי עקיבא אוסר.

אמרו לו לרבי עקיבא: והרי כשאדם אומר לשלוחו 'לך תקנה לי ירק' והוא לא מוצא, כשהוא חוזר למשלח הוא אומר לו 'לא מצאתי ירק אלא דלועים' (= כלומר ששואל אותו האם לקנות דלועים), נמצא א"כ ש'דלועים' אינם בכלל ירק, שאם הם ירק היה לו לקנות אותם.

אמר להם: ענה להם רבי עקיבא - דווקא ממה שאמרתם אני מביא ראיה שדלועים כן בכלל 'ירק'! שהרי השליח לא חוזר למשלח ואומר לו 'לא מצאתי ירק אלא קיטנית', לפי שקיטנית אינה בכלל ירק ובוודאי שהמשלח לא שלח אותו שיביא לו קיטנית, ומכך שהוא שואל אותו האם לקנות דלועים מוכח שדלועים הם כן בכלל 'ירק'.

ואסור בפול המצרי וכו': כלומר הנודר מן הירק אסור בפול המצרי לח לפי שהוא נקרא 'ירק', ומותר ביבש לפי שאינו 'ירק'.

גמרא: קושיא על ר"ע: מדוע הוא נאסר בדלועים והרי הוא נדר מ'ירק'? (= והטעם שר"ע הסביר במשנה אינו טעם מספיק כדי שיאסר בדלועים).

עולא מתרץ: מדובר שנדר לא ליהנות מ'ירקי קדרה', שכיון שהוסיף ואמר 'קדרה' הרי שכוונתו גם לדלועים שהם מתבשלים בקדרה.

קושיא: אולי כוונתו לרבות שומים ובצלים הבאים לתת טעם בקדרה (= 'ירקי קדרה' משמעותו ירקות שנותנים טעם בקדרה), אבל אין כוונתו לדלועים כיון שאינם בכלל 'ירק'.

תירוץ: מדובר שנדר לא ליהנות מ'ירק המתבשל בקדרה', וכיון שדלועים מתבשלים בקדרה ונותנים אותם בשביל תבשיל הרי שכוונתו עליהם ולא על שומים ובצלים שנותנים אותם רק בשביל טעם.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ובאופן זה נחלקו חכמים ור"ע, רבנן סוברים שכל דבר שהשליח צריך להתייעץ עם המשלח האם לקנותו אינו בכלל המין שאמר לו המשלח לקנות. ור"ע סובר שכל דבר שהשליח צריך להתייעץ עם המשלח האם לקנותו הוא בכלל המין שאמר לו המשלח, ולכן הנודר מ'ירק המתבשל בקדרה' כוונתו גם על דלועים.

אמר אביי: ר"ע מודה שאם עבר על נדרו ואכל דלועים שאינו לוקה (= על לאו "לא יחל דברו"), לפי שאסור לו לאכול דלועים מספק ולא לוקים על הספק.

תנן התם: למדנו במשנה במס' מעילה - בעל הבית שהיה לו איזה דבר של הקדש, ואמר לשליח שישתמש בו, והשליח השתמש בו כפי שבעל הבית הורה לו, בעל הבית מעל. אבל אם השליח לא עשה כמו שבעל הבית אמר לו, השליח מעל, לפי שהשתמש בדבר של הקדש על דעת עצמו.

מאן תנא? מי הוא התנא של המשך המשנה שם במס' מעילה? **(הגמ' תביא את המשך המשנה מיד)**

אמר רב חסדא: זה לא כר"ע של משנתנו (= הסובר שדבר שהשליח שואל האם לקנותו הוא בכלל המין שאמר לו המשלח).

כעת הגמ' מביאה את המשך המשנה במס' מעילה:

דתנן: שלמדנו בהמשך המשנה שם - כיצד זה נקרא שהשליח לא עשה את שליחותו של בעל הבית, כגון שאמר לו לתת בשר לאורחים הוא נתן להם כבד, או להיפך, שבמקרה כזה השליח מעל ולא בעת הבית. ע"כ המשנה שם.

ואי ר"ע: ואם המשנה שם היא כר"ע והרי הוא סובר שדבר שהשליח שואל האם לקנותו הוא בכלל המין שאמר לו המשלח, ואם בעל בית היה שולח אותו לקנות בשר והוא לא היה מוצא בשר הרי הוא חוזר לבעל הבית ושואל אותו האם לקנות כבד, נמצא שכבד בכלל בשר, וא"כ בעל הבית מעל ולא השליח שהרי השליח עשה את שליחותו (= שאמר לו לתת בשר לאורחים והביא להם כבד שהוא אותו מין). ומכאן הוכחה שהמשנה במס' מעילה אינה כר"ע.

אמר אביי: המשנה במעילה מתאימה גם לדעת רבי עקיבא, משום שאמנם לענין נדרים רבי עקיבא סובר שגם דבר שהשליח נמלך עליו הוא בכלל הנדר, אבל לענין מעילה עצם זה שהשליח לא נמלך הוא כבר לא עשה את שליחותו וממילא בעל הבית לא מעל אלא השליח מעל.

איתמר שמעתא: מה שתירץ אביי נאמר לפני רבא, והוא אמר על כך: יפה אמר 'נחמני' - הוא כינוי לאביי שהיה יתום וגדל בביתו של רבה בר נחמני.

מאן תנא: הגמרא מבררת מיהו התנא במשנתנו (ה'תנא קמא' שאינו מוזכר בשמו) החולק על רבי עקיבא? הגמרא מוכיחה מהברייתא:

הנודר מן הבשר: לדעת תנא קמא הוא אסור גם בכל דבר שהשליח נמלך עליו כגון הראש והרגליים וזהו כדעת רבי עקיבא במשנה, ואילו לדעת רבן שמעון בן גמליאל הוא מותר בהם משום הא גופא שהשליח צריך להימלך עליהן וזהו כדעת תנא קמא שבמשנה. להלן הגמרא תבאר מדוע לדעת תנא קמא אסור בעופות אבל מותר בבשר דגים?

ואוכליהם לאו בר אינש: האוכל קרביים אינו בן אדם. והגמרא מבארת שרשב"ג דיבר במקרה ש'אוכליהן' כבשר לענין זביני' דהיינו שיש לו אפשרות לקנות בשר באותו מחיר של קרביים והוא קונה קרביים - הוא לא מתנהג כמו שאר בני האדם.

מאי שנא: הגמרא חוזרת להקשות לדעת תנא קמא מה ההבדל בין דגים לבשר עוף, והרי אם השליח לא מוצא בשר הוא בא לבעל הבית להימלך האם לקנות דגים. וממילא שגם דגים יאסרו באכילה לנודר מ'בשר'?

כגון שהקיז דם: לפני שהוא נדר הוא תרם דם, ואם כן בהכרח שכוונתו לא היתה לבשר דגים שהוא מסוכן באכילה למי שתורם דם, כי מסתבר שהנודר לא נודר מדבר שאסור לו לאוכל ביום נדרו (-רא"ש).

קושיא: אי הכי אפילו עופות נמי: גם עופות מסוכנים לאכילה לתורם דם, כמו שאמר שמואל שמי שתורם דם מהכתפיים (= דמסוכר) והוא אוכל בשר ציפור - פורח ליבו כציפור. ואם כן שיהא מותר גם בבשר עופות?

ותנאי אין מקיזין וכו': וזו ראייה נוספת לנ"ל שאין מקיזין על סמך כך שאחר ההקזה יאכל עופות, כי הם מסוכנים להקזה.

תירוץ: שאני עופות דאפשר על ידי שליקה: ואז הם לא מסוכנים להקזה, ולכן גם הם בכלל הנדר.

כגון דכיבין ליה עיניה: זהו תירוץ על הקושיא הראשונה מדוע הנודר מהבשר מותר בדגים? והתשובה שמדובר באדם שכואבות לו העיניים שאכילת דגים מזיקה לו, אבל אכילת עופות לא מזיקה.

קושיא: אי הכי אכיל דגים: בדיוק להיפך! אם כואב לו העיניים שכן יאכל דגים, שכך אמר שמואל שהאותיות נ' ס' ע' הם סימן לכך שדג (= נון) מרפא (= סמא) את העיניים?

תירוץ: שמואל דיבר על סוף המחלה, אבל המשנה מדברת בנודר בתחילת המחלה שאז דגים מזיקים לו.